

1a. (1+1+1+2 pont)
 $y' = (-y^3 + y) \Rightarrow f(y) = -y(y^2 + 1)$

1 Keresd meg a DE fixpontjait! $f(y) = 0 \rightarrow y_1 = -1, y_2 = 0, y_3 = 1$

1 Ird fel a fixpontok koruli linearizált közelítő DE-t! $\frac{df(y)}{dy} = -3y^2 + 1$ $\Delta y'_1 = -2\Delta y_1, \Delta y'_2 = 1 \cdot \Delta y_2, \Delta y'_3 = -2\Delta y_3$

1 Ha $y(0) = 0.1$, mennyi

$$\lim_{x \rightarrow \infty} y(x) = 1 \quad \lim_{x \rightarrow -\infty} y(x) = 0$$

2 Vazold a DE megoldásorbitát!

$f'(1)$

$$y-1 = \Delta y_3$$

1b. (2+3 pont)

$$\begin{pmatrix} y'_1 \\ y'_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2y_2(-y_1 - 3y_2) \\ -y_1 + 2 \end{pmatrix} \quad \text{Fixpoint: } \begin{pmatrix} 2 \\ 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 2 \\ -2/3 \end{pmatrix}$$

$$\text{Jac} = \begin{pmatrix} -2y_2 & -2y_1 - 12y_2 \\ -1 & 0 \end{pmatrix}, \quad \text{Jac}(P_1) = \begin{pmatrix} 0 & -4 \\ -1 & 0 \end{pmatrix}$$

3 Ird fel a fixpont koruli linearizált közelítő DE-t!

$$\frac{d}{dt} \begin{pmatrix} y_1 - 2 \\ y_1 - 0 \end{pmatrix} = \frac{d}{dt} \bar{\Delta} y_1 = \begin{pmatrix} 0 & -4 \\ -1 & 0 \end{pmatrix} \bar{\Delta} y_1, \quad \frac{d}{dt} \bar{\Delta} y_2 = \begin{pmatrix} 4/3 & 4 \\ -1 & 0 \end{pmatrix} \bar{\Delta} y_2$$

$$y \approx 3 + 7x + \frac{42}{2} x^2$$

$$y(0) = 3$$

$$y'(0) = 0^3 + 3^2 - 2 = 7$$

$$y''(0) = 3 \cdot 0^2 + (0^3 + 3^2 - 2) \cdot 2 \cdot 3 = 42$$

③

Mennyi y'' ? Ird fel y masodrendű Talyor polinomját az $x = 0$ pont korul, ha $y(0) = 3$!

b) Alkalmazd az Euler, illetve a Heun módszert a következő DE-re $\Delta x = 0.01$ lépés között! az $\bar{y}(2) =$ kezdeti feltétel mellett!

$$\begin{pmatrix} y'_1 \\ y'_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} y_1 + 2y_2 \\ 3y_2^3 + x \end{pmatrix}, \quad \bar{y}(2) = \begin{pmatrix} 2 \\ 3 \end{pmatrix}$$

Mit jósol a ket módszer $\bar{y}(2.01)$ -re? $\bar{y}(2.01) \approx \begin{pmatrix} 2 \\ 3 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 2+2 \cdot 3 \\ 3 \cdot 3^3 + 2 \end{pmatrix} \cdot 0.01 = \begin{pmatrix} 2.08 \\ 3.83 \end{pmatrix}$ ③

Euler:

$$\text{Heun: } \bar{y}(2.01) \approx \begin{pmatrix} 2 \\ 3 \end{pmatrix} + 0.01 \cdot \frac{1}{2} \left(\begin{pmatrix} 8 \\ 83 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 2.08 + 2 \cdot 3.83 \\ 3 \cdot 3.83^3 + 2.01 \end{pmatrix} \right)$$

3. (5+2+3 pont)

$$A = \begin{pmatrix} 1 & -2 \\ 2 & 1 \end{pmatrix} \quad \begin{pmatrix} y'_1 \\ y'_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} y_1 - 2y_2 \\ 2y_1 + y_2 \end{pmatrix} = A \begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \end{pmatrix}, \quad \begin{pmatrix} y_1(0) \\ y_2(0) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ 3 \end{pmatrix}$$

Keresd meg A sajátterékeit és sajátvektorait!

5 $|1-\lambda \begin{pmatrix} -2 \\ 2 \end{pmatrix}| = 0 \rightarrow \lambda_1 = 1+2i, \lambda_2 = 1-2i, \quad \bar{V}_1 = \begin{pmatrix} 1 \\ -i \end{pmatrix}, \bar{V}_2 = \begin{pmatrix} 1 \\ i \end{pmatrix}$

2 Ird fel a DE általános megoldását! $\bar{y} = C_1 e^{(1+2i)x} \begin{pmatrix} 1 \\ -i \end{pmatrix} + C_2 e^{(1-2i)x} \begin{pmatrix} 1 \\ i \end{pmatrix}$

3 Számold ki a DE partikularis megoldását!

$$C_1 \begin{pmatrix} 1 \\ -i \end{pmatrix} + C_2 \begin{pmatrix} 1 \\ i \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ 3 \end{pmatrix} \rightarrow \frac{1+3i}{2} e^{(1+2i)x} \begin{pmatrix} 1 \\ -i \end{pmatrix} + \left(\frac{1-3i}{2} \right) e^{(1-2i)x} \begin{pmatrix} 1 \\ i \end{pmatrix}$$

4. (~~5+2 pont~~)

$$e^{xA} = e^{\begin{pmatrix} 2x & 0 \\ 6x & 2x \end{pmatrix}} = e^{\begin{pmatrix} 2x & 0 \\ 0 & 2x \end{pmatrix}} e^{\begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 6x & 0 \end{pmatrix}} = A = \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 6 & 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} e^{2x} & 0 \\ 0 & e^{2x} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 6x & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} e^{2x} & 0 \\ e^{2x} \cdot 6x & e^{2x} \end{pmatrix}$$

4 Mennyi e^{xA} ?

2 Ird fel a

$$\begin{pmatrix} y'_1 \\ y'_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2y_1 \\ 6y_1 + 2y_2 \end{pmatrix}, \quad \begin{pmatrix} y_1(0) \\ y_2(0) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 \\ 3 \end{pmatrix} \quad \bar{y} = \begin{pmatrix} e^{2x} & 0 \\ e^{2x} \cdot 6x & e^{2x} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 \\ 3 \end{pmatrix}$$

DE partikularis megoldásat e^{xA} segítségével!

2 2b) Ird át a következő DE rendszert elsőrendű DE rendszerre!

$$\frac{d^2}{dx^2} \begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} y_1'^2 - y_2 \\ 2y_2' - 3y_1' \end{pmatrix} \quad \frac{d}{dx} \begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \\ v_1 \\ v_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} v_1 \\ v_2 \\ v_1 - y_2 \\ 2v_2 - 3v_1 \end{pmatrix}$$

2 Mennyi $z = e^{1-i\pi}$? $= e \cdot (\cos(-\pi) + i \sin(-\pi)) = -e$

2